

Barn som pårørende-arbeidet - overordnet prosedyre - SSHF

 Dokument ID:
I.3.15-1

 Godkjent dato:
27.03.2017

 Gyldig til:
27.03.2019

 Revisjon:
3.02

Generelle fagprosedyrer\Barn som pårørende

1. Omfang og hensikt

Gjelder for	<ul style="list-style-type: none"> Helsepersonell som gir helsehjelp til pasienter med mindreårige barn/søsken Ledere for helsepersonell som gir helsehjelp til pasienter med mindreårige barn/søsken
Hensikt	<ul style="list-style-type: none"> Bidra til at barn (0-18 år) av psykisk syke, rusmiddelavhengige og alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter får informasjon, støtte og oppfølging. Omfatter biologiske barn, adoptivbarn, ste- og fosterbarn. Prosedyren gjelder også når pasienten har mindreårige søsken (1) Bidra til at barn som pårørende-arbeidet er en integrert del av helsetjenesten

2. Bakgrunn

Lov	<ul style="list-style-type: none"> Helsepersonelloven § 10a, § 25 tredje ledd (2), Rundskriv IS-5/2010 (3), Rundskriv IS-8/2012 (4), Spesialisthelsetjenesteloven § 3-7a (5), Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12 (6), Menneskerettsloven §§ 2 og 3 (7) og Barneloven § 30 (8)
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> Barn påvirkes av foreldres/søskens sykdom og kan utvikle egne problemer (9;10;11;12;13;14) Barn har behov for å bli inkludert, informert og hørt ved sykdom i familien (9;15;16;17;18) Barn som pårørende-arbeid kan bidra til å forebygge sykdom, og fremme barnas helse, livskvalitet og trivsel (9;17;19;20) Barn som pårørende-arbeid gir positive ringvirkninger for pasienten og familien (10;21;22)

3. Roller og ansvar

Helsepersonell	<ul style="list-style-type: none"> Bidrar til å ivareta barns behov for informasjon, støtte og oppfølging Helsepersonell med ansvar for pasientens behandling har hovedansvaret for at barnas behov kartlegges, ivaretas og dokumenteres Har grunnleggende kompetanse i barn som pårørende-arbeid
Barneansvarlig	<ul style="list-style-type: none"> Koordinerer og fremmer arbeidet i egen enhet Informerer og veileder kolleger uten å overta ansvar/oppgaver Har oversikt over aktuelle tiltak og hjelpeinstanser internt og eksternt Har god kunnskap og ferdigheter i barn som pårørende-arbeid
Koordinator for barn som pårørende-arbeidet	<ul style="list-style-type: none"> Er overordnet organisert i helseforetaket og rapporterer til ledelsen (9) (lokal tilpasning) Har oversikt over barn som pårørende-arbeidet i helseforetaket Koordinerer og har oversikt over barneansvarlig helsepersonell (23) Er rådgiver for barn som pårørende-arbeidet i helseforetaket Organiserer opplæring og veiledning Utvikler oversikter over tiltak og hjelpeinstanser Samhandler med eksterne instanser (lokal tilpasning; eks Fylkesmann, kommune) Representerer helseforetaket i det nasjonale kompetansenettverket, BarnsBeste (24)
Ledere i helseforetaket	<ul style="list-style-type: none"> Sørger for at prosedyrene om barn som pårørende-arbeidet følges (25;26) Inkluderer barn som pårørende-arbeid i strategiske dokumenter (eks samarbeidsavtaler, behandlingslinjer, tjenesteavtaler) (27) Oppnevner koordinator for barn som pårørende-arbeidet Oppnevner barneansvarlige. Det anbefales minimum to per enhet (23)

 Utarbeidet av:
BarnsBeste i samarbeid med arbeidsgrupper

 Fagansvarlig:
BarnsBeste

 Godkjent av:
Per Engstrand

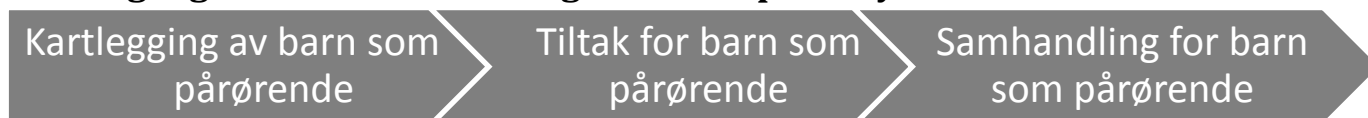
 Dokumentnr.:
 D37994

		Barn som pårørende-arbeidet - overordnet prosedyre - SSHF			Side: 2 Av: 2
Dokument-id: I.3.15-1	Utarbeidet av: BarnsBeste i samarbeid med arbeidsgrupper	Fagansvarlig: BarnsBeste	Godkjent dato: 27.03.2017	Godkjent av: Per Engstrand	Revisjon: 3.02

Generelle fagprosedyrer\Barn som pårørende

<ul style="list-style-type: none"> • Sørger for at ansatte gjennomfører aktuell opplæring og veiledning • Sørger for at enhetene er tilrettelagt for barn på besøk • Inkluderer barn som pårørende-arbeidet i pasient- og pårørendeinformasjon
---

4. Fremgangsmåte beskrives i følgende 3 delprosedyrer:

5. Referanser

1. Helsedirektoratet. IS-2587. Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. Oslo: HelseDirektoratet; 2017
2. Helsepersonelloven. 1999. Lov om helsepersonell m.v. av 02.07.1999
3. HelseDirektoratet. IS-5/2010 Rundskriv. Barn som pårørende. Oslo: HelseDirektoratet; 2010
4. HelseDirektoratet. IS-8/2012 Rundskriv. Helsepersonelloven med kommentarer. Oslo: HelseDirektoratet; 2012
5. Spesialisthelsetjenesteloven. 1999. Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. av 02.07.1999
6. Barnekonvensjonen. 1999. Menneskerettsloven. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett. 21.05.1999
7. Menneskerettsloven. 1999. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett. 21.05.1999
8. Barneoven. 1981. Lov om barn og foreldre av 08.04.1981
9. Ruud T, Birkeland B, Faugli A, Hagen K A, Hellman A, Hilsen M, Kallander E K, Kufås E, Løvås M, Peck G C, Skogerbø Å, Skogøy B E, Stavnes K, Thorsen E, Weimand B M. Barn som pårørende. Resultater fra en multisenterstudie. Rapport, Aker universitetssykehus HF, Lørenskog 2015
10. Morris JN, Martini A, Preen D. The well-being of children impacted by a parent with cancer: an integrative review. Supportive Care in Cancer. 2016;24(7):3235-51
11. Sosialstyrelsen. Stärkt stöd till barn som anhöriga : resultat och slutsatser från fem års utvecklingsarbete, 2016. Artikelnummer 2016-4-43
12. Ma N, Roberts R, Winefield H, Furber G. The Prevalence of Psychopathology in Siblings of Children with Mental Health Problems: A 20-Year Systematic Review. Child psychiatry and human development. 2014;46(1):130-49
13. Jeppesen E, Bjelland I, Fosså SD, Loge JH, Dahl AA. Health-related quality of life in teenagers with a parent with cancer. European Journal of Oncology Nursing. 2016;22:46-53
14. Velleman R, Templeton LJ. Impact of parents' substance misuse on children: An update. Advances in Psychiatric Treatment. 2016;22(2):108-17
15. National Institute for Health and Care Excellence. Arthroscopic trochleoplasty for patellar instability. London: NICE; 2014
16. Sykehuseksperternes Ti Bud – Barneombudet. 2013
17. Reupert A, Cuff R, Maybery D. Helping children understand their parent's mental illness. Reupert, Andrea [Ed]; Maybery, Daryl [Ed]; Nicholson, Joanne [Ed]; Gopfert, Michael [Ed]; Seeman, Mary V [Ed] (2015) Parental psychiatric disorder: Distressed parents and their families (3rd ed) (pp 201-209) xi, 379 pp New York, NY, US: Cambridge University Press; US. 2015:201-9
18. Cassidy T, Giles M, McLaughlin M. Benefit finding and resilience in child caregivers. British Journal of Health Psychology. 2014;19(3):606-18
19. Siegenthaler E, Munder T, Egger M. Effect of preventive interventions in mentally ill parents on the mental health of the offspring: systematic review and meta-analysis. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry. 2012;51(1):8-17.e8.
20. Werner EE. What can we learn about resilience from large-scale longitudinal studies? Handbook of resilience in children. 2nd ed. New York, NY: Springer Science + Business Media; US; 2013. p. 87-102
21. Meld.St.34 (2012-2013) Folkehelsemeldingen: God helse- felles ansvar. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet
22. Biebel K, Nicholson J, Wolf T. Shifting the intervention paradigm from individuals to families living with parental mental illness. Reupert, Andrea [Ed]; Maybery, Daryl [Ed]; Nicholson, Joanne [Ed]; Gopfert, Michael [Ed]; Seeman, Mary V [Ed] (2015) Parental psychiatric disorder: Distressed parents and their families, 3rd ed (pp 343-353) xi, 379 pp New York, NY, US: Cambridge University Press; US. 2015:343-53
23. Erfaringsbasert kunnskap fra Nasjonalt nettverk for ledere og koordinatorer av barn som pårørende-arbeidet i spesialisthelsetjenesten
24. Revidert mandat for BarnsBeste - Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende 23.06.2014.http://nyheter.barnsbeste.no/side/22,mandat.html
25. Lauritzen C, Reedtz C, van Doesum KTM, Martinussen M. Implementing new routines in adult mental health care to identify and support children of mentally ill parents. BMC Health Serv Res.2014;14:58
26. Kühne F, Haagen M, Baldus C, Diareme S, Grether A, Schmitt F et.al.Implementation of preventive mental health services for children of physically ill parents: experiences in seven European countries and health care systems. Gen Hosp Psychiatry. 2013;35(2):147
27. Helse- og omsorgsdepartementet. 2012. Samhandlingsreformen – Lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og regionale helseforetak. Nasjonal veileder. Helse- og omsorgsdepartementet. Oslo: 2012

Vedlegg

- [V01](#) Metoderapport Felles - Barn som pårørende - Overordnet og 4 underprosedyrer - SSHF (I.1.16-7)
- [V02](#) PICO skjema - Barns som pårørende - Overordnet prosedyre - SSHF (I.1.17-1)

Kryssreferanser

Eksterne referanser